

Asia: VN/29409/2022

Valtioneuvoston asetus varautumissuunnitelmaan sisällytettävästä sähkökäyttöpaikkojen etusijajärjestyksestä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtioneuvoston asetus varautumissuunnitelmaan sisällytettävästä sähkökäyttöpaikkojen etusijajärjestyksestä

Suomen Omakotiliitto ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto koskien valtioneuvoston asetusta varautumissuunnitelmaan sisällytettävästä sähkökäyttöpaikoista ja niiden etusijajärjestyksestä.

Omakotiliitto on Suomessa alan ainoa valtakunnallinen pientalo- ja vapaa-ajan asukkaiden edunvalvonta- ja palvelujärjestö, joka edistää pientalovaltaista elämänmuotoa. Olemme yleishyödyllinen ja poliittisesti sitoutumaton kansalaisjärjestö, ja meillä on noin 230 jäsenyhdistystä, joissa yhteensä yli 70 000 henkilöjäsentä (kotitaloutta). Työmme koskettaa lähes 2,7 miljoonaa ihmistä Suomessa.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi asetus kriittisistä sähkökäyttöpaikoista, jonka tavoite on tukea ja minimoida mahdollisesta sähköpulasta aiheutuvat haitat. Nyt asetusehdotuksessa on kuitenkin kirjattu soveltamispykälään myös häiriötilanteet. Omakotiliitto kysyy, onko tarkoitus säätää samassa asetuksessa samassa pykälässä molemmista tilanteista?

Omakotiliitto kannattaa sitä, että selkeytetään ja yhdenmukaistetaan varautumissuunnitelmien sisältöjä valtakunnallisesti yhdenmukaisemmaksi. Esityksen mukaan verkonhaltijan tulee ilmoittaa sähkökäyttöpaikoille, jos kyseinen paikka on 2 § mukainen kriittinen sähkökäyttöpaikka. Esityksestä jää avoimeksi, miten muiden 3 § käyttöpaikkojen ilmoitusten osalta toimitaan.

Käyttöpaikkaryhmiä koskien Omakotiliitto esittää kysymyksen, jääkö luokitteluiden perusteella mahdollisia väliinputoajia, ja tulisiko käyttöpaikkaryhmiä olla useampia kuin esityksessä mainitut kaksi ryhmää? Tällainen voisi olla esimerkiksi ryhmä, jossa suositellaan, ettei sähköjä katkaista, kuten Suomen Sähkökäyttäjät ry:n lausunnossa esitetty. Omakotiliitto esittää myös, että määritellään tarkemmin, mitä tarkoitetaan kohdan "sähköt voidaan katkaista "lyhyeksi aikaa" ja "pidemmäksi aikaa" - aikamääritelmillä. Omakotiliiton kohderyhmään saattaa kuulua ihmisiä erityisesti haja-asutusalueilla, joilta ei tulisi katkaista sähköjä hengen, terveyden tai omaisuudenturvan vaarantumatta. Häiriötilanteissa on myös tärkeä huomioida, että sähkökatkot voivat aiheuttaa vesi- ja jätevesihuoltoon liittyviä merkittäviä haittoja, kuten kiinteistökohtaisen pumppaamon toimintakatko. Omakotiliitolle on myös esitetty, että yleisesti häiriötilanteissa kiinteistön oma sähkön pientuotanto tulisi huomioida, jota kautta olisi saatavilla sähköä yleisestä häiriö- tai katkotilanteesta huolimatta.

Kriittisten terveydenhuollon palveluiden alueellinen kattavuus on hyvä huomioida, riittääkö listaukseen sairaalat, vai tulisiko mukana olla myös esimerkiksi päivystävät terveyskeskukset, jotta turvataan haja-asutusalueilla riittävä terveydenhuollon ensiapu.

Lausuntopyyntö koskee kriittisiä sähkönkäyttöpaikkoja ja tavoite sähköpulatilanteisiin varautuminen, mutta näiden ohella Omakotiliitto haluaa tuoda esille myös seuraavia näkökulmia pientaloasukkaiden näkökulmasta.

Omakotiliitto on saanut pientaloasukkailta lukuisia huolestuneita yhteydenottoja koskien mahdollista sähköpulatilannetta, joka voisi johtaa alueellisiin sähkökatkoihin tulevana talvena mahdollisten kovien ja pitkien pakkasjaksojen aikana, jolloin pientalot ja niiden asukkaat ovat haavoittuvimmillaan. Mikäli sähkökatkot olisivatkin pidempiaikaisia, tai kahden tunnin arvioitu katko toistuisi useamman kerran samalla alueella, on myös mahdollista, että pientaloissa asuvien ihmisten joukossa on sähkökatkoista merkittävästi kärsiviä. Esimerkiksi, jos on täysin sähkölämmitteinen omakotitalo, jossa ei ole muita lämmityslähteitä, kuten tulisijoja, talon vaurioriskit kasvavat. Jos talossa esimerkiksi asuva ikääntynyt yksin ihminen tarvitsee terveyden takia sähkölaitteita, esimerkiksi hengitys- tai muita vastaavia laitteita, ja heillä ei ole lähellä omaisia auttamassa, heitä varten tulisi olla jokin lisäturvajärjestelmä, jota kautta heidät tavoitetaan ja voidaan auttaa esimerkiksi, jos tulee esimerkiksi henkeä tai terveyttä uhkaava tilanne kotona sähkökatkon aikana. Kuntien tulisi varautua omalta osaltaan erityisesti ikäihmisten tai toimintarajoitteisten ihmisten tuen tarpeen lisääntymiseen.

Kuluttajien tiedon saanti tulee turvata myös muiden kuin kriittisten sähkönkäyttöpaikkojen osalta. Verkonhaltijoiden on tärkeä tiedottaa muille asiakasryhmilleen heidän oman varautumisensa merkityksestä, sekä tärkeydestä itse ottaa yhteyttä ja ilmoittaa omasta kriittisestä kotitaloudesta tietoa tarvitseville tahoille kuten jakeluverkonhaltija tai kotikunta.

Pientaloasukkaiden tiedontarve on suuri ja kuluttajien kysymyksiin ja huoliin on syytä suhtautua vakavasti. Esityksen mukaan kaikki käyttöpaikat tulee luetteloida. Tästä on myös tärkeä viestiä ja asiakkailta tulee olla mahdollisuus saada helposti tieto omasta käyttöryhmästään. Viestinnän tulee olla ihmislähtöistä, jotta ei lisätä kansalaisten huolestuneisuutta tässä tilanteessa.

Jatkamme mielellämme sidosryhmäyhteistyötä asiassa.

Kunnioitavasti

Suomen Omakotiliitto ry

Marju Silander

toiminnanjohtaja

Ari Rehnfors

puheenjohtaja